

ZIE ZOO

nr. 195, januari 2025

4

Aardvarken uit logeren

10

Jaarverslag

Een terugblik op 2024.

14

Koraal Ark

Burgers' Zoo neemt deel aan het World Coral Conservatory-project.

KONINKLIJKE
BURGERS' ZOO

Voor u ligt de editie januari 2025 van de ZieZoo. Wij hopen dat het een gezond en gelukkig jaar mag worden met veel dierentuinbezoek! In dit nummer doen we traditiegetrouw verslag van de belangrijkste gebeurtenissen van het afgelopen jaar op dierengebied. We zijn tevreden over het jaar 2024 en danken u als vaste bezoeker voor uw toewijding aan ons park. In deze ZieZoo leest u in de artikelen over het neushoorntransport en het uitlenen van ons aardvarkenmannetje over het belang van een intensieve internationale samenwerking tussen dierenparken. De internationale natuurbehoudsorganisatie IUCN beschouwt de wilde populatie en de dierentuinpopulatie van bedreigde diersoorten als één geheel dat dienovereenkomstig gemanaged moet worden voor het behoud van diersoorten. Moderne dierenparken spelen dan ook op diverse vlakken een essentiële rol in natuurbehoud.

Colofon

Redactie:

Annemarie van Lierop
Bas Lukkenaar
Constanze Mager

Fotografen:

Mira Meijer
Stamhuis
Theo Kruse
Ruben Huis in 't Veld
#maartenvandergeest61

Foto:

Voorkant: Aardvarken

Vormgeving en druk:

Drukkerij Rozijn Repro, Didam

ZieZoo is een uitgave van Koninklijke Burgers' Zoo, Arnhem. ZieZooverschijnt viermaal per jaar. Abonnementhouders ontvangen ZieZoo gratis.

ISSN:

1876-1798

KONINKLIJKE
BURGERS' ZOO

Antoon van Hooffplein 1
6816 SH Arnhem
(026) 44 24 534
info@burgerszoo.nl
www.burgerszoo.nl

Op de agenda

Er staan de komende periode weer verscheidene interessante en afwisselende lezingen in het mooie Auditorium van het Safari Meeting Centre op de agenda. Bij de avondlezingen zijn volwassenen en jongeren vanaf 13 jaar welkom. De kindercolleges, die om 16 uur starten, zijn bedoeld voor kinderen van 6 t/m 12 jaar. Bij kindercolleges nemen begeleidende (groot)ouders achterin de zaal plaats. Voor deelname aan avondlezingen en kindercolleges is aanmelding vooraf via burgerszoo.nl/activiteiten noodzakelijk. Op de website leest u ook meer over de tijdsduur, prijzen voor introducés of voor speciale avondlezingen+.

Kindercolleges

15 januari: 'Dierverzorgers'

Je bent ze vast al eens tegengekomen in de dierentuin. Met een kruiwagen bij de olifanten, met een baal hooi op een tractor of met een emmer vol vis bij de pinguïns. Maar wat doet een dierverzorger eigenlijk? Dat leer je in dit college.

12 februari: 'Burgers' Ocean'

We duiken acht miljoen liter water in en kijken wat er allemaal te zien is. Van vissen tot dieren zonder botten, zoals kwalen, zeesterren en koralen.

19 maart: 'Zintuigen'

Zien, horen, ruiken, proeven en voelen; dankzij onze zintuigen kunnen wij mensen de wereld om ons heen waarnemen. Benieuwd hoe dat bij dieren zit? In dit college leer je over super-neuzen, top-oren en de onzichtbare 'ogen' van een regenworm.

Kleuterprogramma

'Fantastische Fabelwezens'

Passend bij het Fabelwezen-evenement is er in februari een kleuterprogramma waarbij de kinderen duiken in de wereld van fabelachtige dieren. Zie voor data en aanmelding de website.

Avondlezingen

15 januari: 'Als een vis in het water'

Max Janse, hoofd Burgers' Ocean, vertelt over een onmisbaar element in ons tropisch koraalrifaquarium: water. In Arnhem komt zoet water uit de kraan. Hoe wordt daar zout water van gemaakt? En hoe wordt dit water gecontroleerd, gefilterd en verzorgd? Ontdek het in deze lezing.

12 februari: 'Natuurfilosofie: veranderende inzichten'

Duik met Han Savelkoel, voorzitter van IVN Arnhem, in de relatie tussen mens en natuur. En hoe deze doorlopend verandert. Het onderscheid dat vroege filosofen maakten tussen mens en natuur wordt steeds vaker ter discussie gesteld. Staan wij bovenaan de ladder, of zijn wij 'slechts' één van de vele dieren?

19 maart: 'Nachtactieve dieren'

Welke dieren worden wakker als wij gaan slapen? Deze avondlezing staat in het teken van nachtactieve dieren. Erik Broer van de Zoogdierenvereniging vertelt over inheemse vleermuizen in en rond Arnhem. Aansluitend vertelt biologe Constanze Mager over diverse nachtactieve dieren in Burgers' Zoo.

Breedlipneushoorn op transport

Op 17 oktober verhuisde ons neushoornmanneltje naar Le Monde Sauvage in België. Deze breedlipneushoorn zorgde voor maar liefst elf nakomelingen in de zeventien jaar dat hij in Burgers' Zoo woonde. De hoop is dat hij in België ook voor nageslacht gaat zorgen en zo een nog grotere bijdrage levert aan de neushoornpopulatie. Maar hoe verhuis je een dier van zo'n 2500 kilo?

Vruchtbare voortplanting

De inmiddels 32-jarige breedlipneushoorn, geboren in de dierentuin van Parijs, kwam in 2007 vanuit Beekse Bergen naar Arnhem. Bij ons heeft hij zijn vruchtbaarheid bewezen. In Le Monde Sauvage leven vrouwelijke breedlipneushoorns die nog geen jongen hebben gehad. Er zijn wel pogingen gedaan, maar helaas zonder succes. Deze vrouwtjes zijn genetisch belangrijk voor het Europese populatiemanagementprogramma. De hoop is dan ook dat dit ervaren mannetje uit Arnhem zich ook in België voortplant.

Verhuisdoos

Iedereen die ooit verhuisd is, weet dat daar nogal wat bij komt kijken: verhuisdozen regelen en inpakken, hulp organiseren voor het sjouwen, een aanhanger of busje huren... De 'verhuisdoos' was in dit geval een 2000 kilo zware stalen constructie met houten bekisting, speciaal ontworpen voor een neushoorn. Precies op maat, zodat het dier zich niet kan omdraaien of klem komt te zitten.

Inpakken

Op de dag van transport gaf onze dierenarts de mannelijke neushoorn een lichte narcose, zodat het dier gedesoriënteerd raakt en rustig zonder stress de transportkist inloopt. Eenmaal in de kist wordt het dier weer wakker gemaakt met een antidoot (tegengif). Ook krijgt het dier een sedatiemiddel en een antipsychoticum. Het sedatiemiddel is te vergelijken met diazepam, om het dier een beetje suf te houden. Het antipsychoticum is bedoeld om tijdens het transport en daarna in zijn nieuwe omgeving het dier minder gestrest te laten zijn. Zo'n tijdelijk toegediende medische cocktail klinkt wel heftig. Toch zijn juist hierdoor transporten van stressgevoelige hoefdieren zoals giraffen, antilopen of neushoorns de afgelopen decennia veel veiliger en stressvrijer geworden. Het dierenwelzijn is er dus bij gediend. Een laatste check door de verzorgers en de dierenarts voordat het dier afreist, zorgt voor een veilige reis.

Uitpakken

Eenmaal in België duurde het even voordat de neushoorn uit de kist wilde komen. Maar met genoeg geduld en lekker voedsel in het vooruitzicht kwam hij toch naar buiten. Bij de verhuizing van een neushoorn gaan geen verzorgers mee. Wel een uitgebreid formulier waarop de Arnhemse

Klik hier voor een video van het transport

diervverzorgers hun kennis en ervaring over dit specifieke dier overdragen aan hun Belgische collega's. Daardoor weten zij bijvoorbeeld op dag één al welk eten dit dier lekker vindt en waarmee je hem het best kunt stimuleren om uit de transportkist te lopen.

Nieuw mannetje

De neushoornpopulatie in Arnhem bestaat op dit moment uit drie vrouwtjes

en één jong mannetje. Dit mannetje is inmiddels op een leeftijd aangekomen dat hij in de natuur verstoten zou worden door zijn moeder, om alleen verder te trekken. De coördinator van het Europese populatiemanagementprogramma zal bepalen waar dit dier het beste naartoe kan gaan. Op termijn zal er een nieuw volwassen neushoornmanneltje naar Arnhem komen, dat hopelijk in de toekomst voor jongen kan zorgen.

Tekst: Marieke Ankoné

Creatieve oplossing: aardvarkenmanneltje logeert in Duitsland

Burgers' Zoo coördineert al jarenlang het Europese populatiemanagementprogramma voor aardvarkens. Dit programma staat bekend als een EEP (EAZA Ex situ Programme), waarbij EAZA de Europese Dierentuinvereniging is. Op het moment van schrijven zijn er 29 dierenparken in Europa die aardvarkens houden en blijken er in totaal 68 aardvarkens in deze parken te leven. Toevallig zijn er momenteel beduidend minder mannetjes dan vrouwtjes binnen dit EEP: 24 mannetjes versus 43 vrouwtjes (van één jong dier is het geslacht nog niet vastgesteld). Als coördinator staan we dus voor een interessante uitdaging die om creatieve oplossingen vraagt!

Intensieve samenwerking in Europa

De EAZA-dierenparken werken intensief samen. Zo hebben wij wekelijks contact met tientallen Europese dierenparken over allerlei dier-gerelateerde zaken en wisselen we continu kennis en ervaring met elkaar uit. Doordat we als coördinator over veel gegevens beschikken van alle dieren die deelnemen aan een EEP, kunnen we de situatie goed analyseren en adviezen geven hoe we de dierentuinpopulatie genetisch zo gevarieerd en

gezond mogelijk kunnen houden voor de toekomst. Het belang van de diersoort staat daarbij centraal en de individuele belangen van de afzonderlijke deelnemende dierenparken zijn ondergeschikt aan het grotere geheel.

Een creatieve oplossing

Toevallig is er een situatie ontstaan waarin er bijna twee keer zoveel vrouwtjes als mannetjes in EAZA-dierenparken leven. Net als bij mensen is bij de geboorte de kans op een mannetje of een vrouwtje ongeveer 50-50. In de dierentuin van Keulen leven twee vrouwtjes, terwijl wij in Arnhem één mannetje en twee vrouwtjes hebben. In overleg met Keulen hebben we daarom besloten om ons mannetje tijdelijk in Duitsland te laten logeren in de hoop dat hij daar kan zorgen voor (een) drachtig(e) vrouwtje(s). Ons mannetje heeft een aantal maanden geleden ook al tijdelijk in Keulen gebivakkeerd. Destijds hebben we weliswaar paringen waargenomen, maar helaas heeft dit nog

niet tot een dracht geleid. Aangezien ons mannetje een duidelijke klik had met de twee vrouwtjes in Keulen, wagen we een nieuwe poging.

Waardevolle kennis en ervaring

De coördinator van een EEP stelt in samenwerking met andere deskundigen de 'Best Practice Guidelines' samen, waarin allerlei waardevolle informatie is te vinden hoe de diersoort het beste gehouden kan worden. Jarenlange ervaring met de betreffende diersoort is in deze handleiding vastgelegd. Mocht de logeerpartij in Keulen tot een succes leiden, dan kan dit een waardevolle praktijkervaring opleveren voor vergelijkbare situaties elders in Europa. Dankzij deze internationale samenwerking leren we gezamenlijk steeds meer over onze diersoorten!

Tekst: Bas Lukkenaar

Klik hier voor een video van het logeren van de man in Keulen, vorig jaar

Medicijn of gif?

Wilg

Het jaarthema van de Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen (NVBT) voor 2025 is 'Plant en Mens'. Zoals we al een aantal jaren doen, richten we ons ook dit jaar weer bij het schrijven van het plantenartikel op het jaarthema van de NVBT.

Plantenextracten

Alle planten maken chemische stoffen aan die hen ondersteunen in groei en communicatie, helpen bij de voortplanting of die dienen als afweer tegen vraat. Deze stoffen zijn essentieel voor de overleving van de plant aangezien ze op een plek vaststaan en niet kunnen vluchten of migreren. Maar deze chemische stoffen blijken ook heel nuttig voor mens en dier. Het medicinaal gebruik van chemische plantenstoffen door de mens dateert mogelijk al uit de tijd van de Neanderthalers (60.000 jaar geleden). In een onderzoek van 30 jaar geleden is naar voren gekomen dat 30% van de moderne medicijnen gebaseerd is op plantenextracten. Of een stof een heilzame werking of giftige werking heeft, ligt meestal aan de dosis van op- of inname.

Wilg

Een bekend voorbeeld van een medicijn dat is gebaseerd op een plantenextract is aspirine. De werkzame stof is een afgeleide van salicylzuur. Deze geneeskrachtige stof die in 1828 werd ontdekt, komt onder andere voor in de gewone wilg (*Salix alba*). De stof heeft een pijnstillend effect. Ook dieren maken hiervan gebruik door te eten van de wilgenbast. Dierentuindieren, zoals olifanten, hoefdieren en apen, krijgen onder andere wilgentakken omdat dat in hun natuurlijke dieet past.

Taxus

Het woord toxisch en het woord taxus hebben dezelfde oorsprong, dus dat zegt al genoeg. Alles aan de taxus is giftig: de bast, de naalden en de zaden. Deze donkergroene naaldbomen komen bijna overal ter wereld voor en kunnen wel 500 jaar oud worden. De rode bessen, die zich na de bloei ontwikkelen, hebben vruchtvlees dat niet giftig is. Maar het zaad binnenin is extreem giftig. Vogels kunnen de zaden probleemloos eten, doordat ze alleen het vruchtvlees verteren en het zaad ongeschonden uitpoepen. In de jaren '60 ontdekte men in de bast van de *Taxus baccata* het stofje 'baccatine', een belangrijke grondstof voor de aanmaak van geneesmiddelen tegen kanker.

Eik

De eik is net als de walnoot, kastanje en acacia een van de boomsoorten die tannines bevat. Daarnaast komen tannines ook voor in andere planten, zoals peulvruchten, granen, cacao, sommige groentes, koffie, thee en noten. Tannines zijn chemische stoffen die planten aanmaken om zichzelf onsmakelijk te maken om zo insectenvraat en aantasting door bacteriën tegen te gaan. Het eten van tannines geeft je het gevoel dat je mond samentrekt, hetgeen onaangenaam is. Door de antioxiderende werking hebben tannines een ontstekingsremmende werking. Maar ook hier geldt weer dat een kleine hoeveelheid binnen krijgen medicinaal werkt; te veel binnenkrijgen kan tot ernstige darmklachten en nierfalen leiden.

Tekst: Annemarie van Lierop

Taxus

Eik

Van Panter Plaza naar Edu Plaza

Burgers' Zoo bestaat al 111 jaar, maar staat nooit stil! De nieuwe waterspeeltuin Speelbeek bij de Bush is vlak voor Pasen 2024 nog officieel geopend. Ook de verbouwing van het olifantenverblijf is afgelopen jaar afgerond. De volgende vernieuwing laat niet lang op zich wachten: Panter Plaza wordt verbouwd tot een heuse educatie-plaza!

Panter Plaza is de naam van het gebouw tegenover de Sri Lanka panthers, naast het terras van het Park Restaurant. Dit gebouw is in 2002 in gebruik genomen als toiletgebouw, souvenirkiosk en voor de uitgifte van friet en ijs. In 2019 werd de kiosk gesloten. De afgelopen jaren is het kioskgedeelte vooral gebruikt als leslokaal voor groepen. Onder andere voor onze KidsClubs: groepen kinderen die maandelijks naar Burgers' Zoo komen om meer te ontdekken over planten, dieren en eco-systemen in Burgers' Zoo.

Meer ruimte

Omdat het gebouw vlak bij het Park Restaurant en de speeltuin Burgers' Avonturenland ligt, lijkt het ons de ideale locatie om dit gebouw breder in te zetten voor educatie: zowel intern als voor onze dagbezoekers. Om dat mogelijk te maken, wordt Panter Plaza deze winter verbouwd. Het verhoogde plein wordt bij het gebouw getrokken, waardoor er ruimte ontstaat voor onder meer een tentoonstellings-

ruimte. De hoofdingang van het vernieuwde gebouw komt aan de hoofdroute te liggen. De uitstraling van het gebouw zal redelijk hetzelfde blijven.

Op de verhoging stond een eikenboom. In de eerste plannen werd om de eik heen gebouwd. Bij controle bleek deze boom echter helaas in slechte staat te zijn, waarop besloten is om hem te rooien.

Edutorium

Naast een expositieruimte, komt er in de nieuwbouw een tweede auditorium. Dit 'Edutorium' biedt ruimte voor 80 personen. Het is daarmee een maatje kleiner dan het Auditorium in het Safari Meeting Centre, dat 450 zitplaatsen telt. Deze lezingenzaal is goed in te zetten voor het opleiden van onze vrijwilligers, maar bijvoorbeeld ook voor interne scholing van collega's. En nog veel meer inzetmogelijkheden, onder meer voor abonentenhouders, zijn denkbaar!

Werkplekken en gidsenhonk

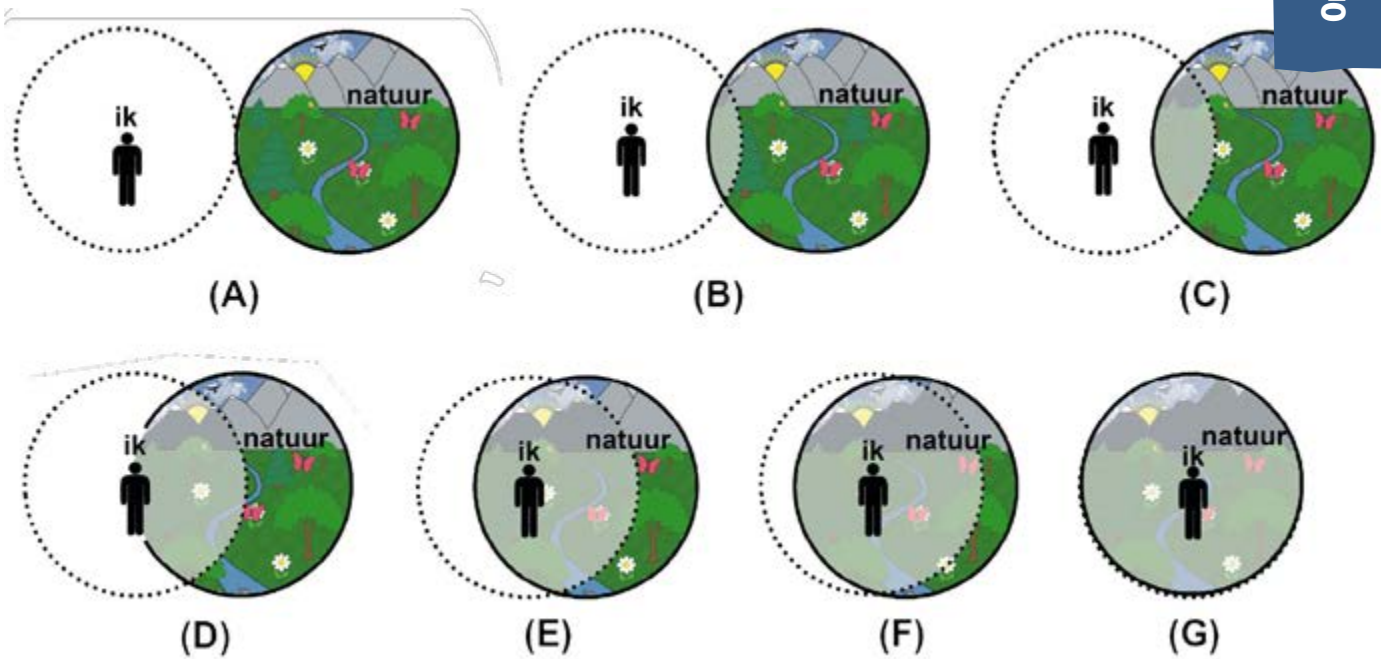
Achter de schermen wordt er veel werk verzet door de collega's van de afdeling Conservatie, Onderzoek en Educatie. Zij krijgen in de nieuwbouw vier werkplekken, voor medewerkers en stagiairs. Ook voor de vrijwilligers wordt meer ruimte gemaakt: voor hen komt er een gezellig 'gidsenhonk'; een eigen plek in de zoo waar ze voor en na hun diensten kunnen voorbereiden en napraten.

Vergaderruimte

Daarnaast wordt er een nieuwe vergaderruimte gerealiseerd, voor twaalf personen. Hier kunnen collega's en gidsen overleggen. Ook de huidige KidsClubs kunnen hier maandelijks terecht, voor hun educatieve programma. Tot slot komen er praktische voorzieningen, zoals opslagruimte voor educatieve materialen. U kunt de bouwwerkzaamheden volgen in het park. We kijken ernaar uit u in de toekomst te ontvangen in de nieuwe expositieruimte.

Tekst: Marieke Ankoné

Als een rondleiding hogere wiskunde wordt

De glimlach van de deelnemers aan een educatief programma is het mooiste cadeau voor een educatiemedewerker. Maar is deze glimlach ook het ultieme bewijs dat het programma zijn doel heeft bereikt? Nee, hier zullen toch hardere gegevens aan te pas moeten komen. In eerste instantie willen wij natuurlijk graag zelf weten of de educatieve programma's daadwerkelijk doen wat ze beogen. Ook de Europese vereniging van dierentuinen EAZA eist dat dierenparken toetsen of ze op educatief vlak werkelijk resultaat boeken. Maar hoe doe je dat, zo'n programma evalueren?

Evalueren: lastig of niet?

Op conferenties en in gesprek met nationale en internationale collega's beklemtoon ik graag dat het minder moeilijk is om een evaluatie te houden dan veelal wordt gedacht. Maar feitelijk is het best lastig om vast te stellen of een gesprek tussen een gids en een bezoeker of de deelname aan een rondleiding een effect op kennis, attitude en gedrag van een bezoeker heeft. Nog maar te zwijgen of het een langdurig en liefst blijvend effect is. Toch is iets evalueren altijd beter dan helemaal niet evalueren, 'omdat het zo lastig is'.

Natuurverbondenheid

Een diepgaande studie, die wordt uitgevoerd door externe wetenschappers is natuurlijk te prefereren boven onze eigen kleinere onderzoekjes. We zijn dan ook blij dat Burgers' Zoo gevraagd werd om deel te nemen aan een wetenschappelijk onderzoeksproject door de Goethe-Universität Frankfurt am Main. PhD-student Viktoria Feucht en haar werkgroep houden zich al langer met het vraagstuk bezig wat dierentuineducatie nu voor effect heeft. In negen dierenparken in

Duitsland en in Burgers' Zoo werden door meer dan 600 deelnemers vragenlijsten vóór en na deelname aan een programma (zoals een rondleiding, een speurtocht, een presentatie) ingevuld. Eerder onderzoek wees al uit dat de factor 'verbondenheid met de natuur' een goede indicator is voor een intentie om je een beetje natuur- en milieuvriendelijker te gedragen. Deze natuurverbondenheid werd in de studie zowel met een aantal vragen getest, als ook visueel. Daarbij werden aan deelnemers zeven afbeeldingen getoond met op verschillende manieren overlappende cirkels, die de mens en de natuur symboliseerden. Men moest hier aangeven welke situatie het best bij hun gevoel paste (zie afbeelding hierboven).

Avondlezings+ scoren goed

In Burgers' Zoo bieden we paar keer per jaar een Avondlezing+ aan. Dat is een korte lezing met aansluitend een rondleiding na sluitingstijd, in dit geval over vogels en planten. In de zomer van 2023 hebben we deelnemers aan deze avondlezing gevraagd om aan de studie mee te doen. Zo'n 100 deelnemers gaven hier gehoor aan. Het resultaat?

De Avondlezing+ bleek naast een aangename, interessante avond ook een zeer succesvol educatief programma! De studenten van de Goethe-Universiteit toetsen onder andere de houding ten opzichte van biodiversiteit(sverlies), de belangstelling voor soortbehoud en de natuurverbondenheid. De deelnemers scoorden op allerlei focusgebieden een significant verschil tussen de situatie vóór en na het bijwonen van het programma. We zijn tevreden met dit resultaat en hebben in 2024 al ons aanbod aan Avondlezings+ uitgebreid. In het komende zomerseizoen zullen we dit opnieuw doen. Het is immers heel bijzonder om een gezellig, leuk en statistisch bewezen effectief educatief programma aan te bieden!

Zin in om deze studie en andere literatuur omtrent effectiviteit van dierentuineducatie nader te bestuderen? Zoek de door Viktoria Feucht gepubliceerde artikelen kostenvrij op ReserachGate!

Tekst: Constanze Mager

Nieuws uit de Zoo

Twee zwartpuntrifhaaien overleden

Twee van onze zwartpuntrifhaaien zijn helaas overleden, een mannelijk en een vrouwelijk dier. Beide dieren waren al redelijk op leeftijd. Het mannetje was zelfs de oudste zwartpuntrifhaai binnen de Europese populatie.

Capybara-koppel

KLIK HIER EN BEKIJK DE VIDEO

Het mannetje capybara in de Bush is niet meer alleen. Capybara's leven in de natuur meestal in groepjes. Er is een vrouwtje uit een Franse dierentuin gekomen. Samen vormen ze nu een koppel, dat in de toekomst hopelijk weer voor nageslacht gaat zorgen.

Reuzenpompoe

KLIK HIER EN BEKIJK DE VIDEO

Ook onze olifanten kregen een reuzenpompoe als traktatie.

Aquarium verplaatst

Zoals elk jaar, staat ook nu weer de hoek bij de entree van de dierentuin vol met lichtornamenten. Er is dit jaar geen nieuw ornament bijgekomen, maar ze zijn wel anders gerangschikt. Het ornament dat de Ocean uitbeeldt, is verplaatst. Het aquarium hangt nu op een plek die veiliger is voor de automobilisten en voor de medewerkers van de technische dienst bij het plaatsen.

Boomstekelvarken verhuist

We hebben twee boomstekelvarken-mannetjes in de collectie. Omdat beide heren elkaar niet zo mogen, hebben we een van hen nu gehuisvest in het oude lynxenverblijf.

Echt met pensioen!

Na een diensttermijn van 35 jaar gaat Henk Luten, onze vaste dierenarts, met pensioen. Toen hij in 1989 begon, had hij ook nog een eigen praktijk in Velp. In Burgers' Zoo heeft hij opzienbarend werk verricht en hij groeide uit tot een van de betere dierentuin-dierenartsen van ons land. In een volgende ZieZoo zullen we uitgebreid bij zijn bijzondere loopbaan stilstaan.

Kersttrui met aardvarken!

Burgers' Zoo heeft speciaal voor de feestdagen een kersttrui laten ontwerpen. Deze 'limited edition' is te koop in de Parkwinkel voor € 49,94.

of bestel de trui online:

[KLIK HIER](#)

Reuzenpompoeen

[KLIK HIER EN BEKIJK DE VIDEO](#)

Dit najaar kregen de Maleise beren een reusachtige pompoeen met een gewicht van 791 kilo. Deze pompoeen was dit jaar de grootste witte reuzenpompoeen van Nederland en werd geschonken door Brasserie Staverden, waar de vrucht enkele maanden tentoongesteld is.

Uitgevlogen

We huisvesten al een tijdje een koppel zwarte neushoornvogels achter de schermen. De laatste 14 jaar zijn er geen eieren uitgekomen. Gelukkig heeft dit ouder fokkoppel in 2024 eindelijk weer een ei uitgekomen. Het jonge dier is nu de nestkast uit. De zwarte neushoornvogel heeft in het wild de status kwetsbaar.

Spandoeken met fabelachtige flora en fauna

In het kader van het Fantastische Fabelwezens-event is ook de spandoekenserie in de Safari aangepast. Op de doeken maakt u kennis met allerlei dieren en planten, die er fabelachtig uitzien, maar echt bestaan (zoals de kokerworm op de foto).

Schildpadden met stip

In de Bush zijn er enkele Maleise doornschildpadden uit het ei gekropen. U kunt de dieren vinden bij het water vlak voor de ingang naar de giraffenstal. De dieren zijn met nagellak van een uniek patroon voorzien, zodat diervverzorgers ze kunnen herkennen.

Dolfje Weerwolfje Dag

Op zondag 9 maart 2025 organiseren we in het kader van het Fantastische Fabelwezens-event een Dolfje Weerwolfje Dag. Op het moment van schrijven waren er nog geen details bekend. Houd u daarom de website in de gaten voor meer informatie: burgerszoo.nl/fabelwezens.

Op 23 juli reed er een oude trolleybus van het Centraal Station naar Burgers' Zoo en terug vanwege een gezamenlijk jubileum.

Terugblik op 2024

Zoals elk jaar blikken we in de januari-editie van de ZieZoo terug op alles wat er in het afgelopen jaar is gebeurd. 2024 was niet alleen een jaar met verrassende gebeurtenissen, bijzondere events, nieuwe aanwinsten en afscheid nemen, maar ook het jaar dat het dierenpark 100 jaar op de huidige locatie zit.

100 jaar Burgers' Zoo in Arnhem

Het is allemaal begonnen in 1913, toen Johan Burgers zijn privéverzameling bijzondere fazanten openstelde voor publiek. Om zijn dierenpark te kunnen uitbreiden, verhuisde hij in 1923 naar Arnhem. De verhuizing en opbouw van het nieuwe park waren klaar op 23 juli 1924. Op dezelfde datum, maar dan 100 jaar later, is aandacht besteed aan het feit dat Burgers' Zoo 100 jaar op deze locatie zit. Alle medewerkers hebben die dag een speciaal ontworpen pin gehad. Alle bezoekers kregen op deze jubileumdag een gratis zeeke-ijsje. Omdat ook de

trolleybus in Arnhem dit jaar een jubileum vierde, zijn er op lijn 3 (Centraal Station – Burgers' Zoo) op 23 juli door vrijwilligers van de diertuin historische verhalen over Burgers' Zoo verteld aan reizigers.

Plant- en diercollectie

De collectie dieren en planten is grotendeels stabiel, maar gedeeltelijk ook aan verandering onderhevig. Dat kan komen doordat (oudere) dieren sterven en er binnen de diertuinpopulatie geen goede vervanging is, of dat de coördinator van het populatiemanagementprogramma van de betreffende diersoort geen aanbeveling voor vervanging doet. Diersoorten kunnen

ook uit de collectie geraken omdat huisvestings- en welzijnseisen in onze optiek niet meer voldoende zijn. Daarnaast kan een dier uit de collectie gehaald worden als het een minder gewenst gedrag gaat vertonen naar andere soorten. De collectie kan ook passief uitgebreid worden doordat nieuwe dieren, meestal vogeltjes of koralen, binnenkomen na een inbeslagname. Helaas gebeurt dat nog steeds.

Park

Opvallend nieuws in 2024 was de komst van twee bejaarde Aziatische olifanten uit Belfast. De twee dieren, waarvan een dier met een circusverleden, moesten

De twee oude olifanten uit Belfast verkennen het binnenverblijf in Burgers' Zoo.

weg uit de dierentuin van Belfast. Omdat wij nog ruimte hadden voor twee extra olifanten, zijn de dieren van Belfast naar Arnhem verhuisd. Op mensapengebied hebben we in 2024 het mooie resultaat kunnen zien van een goed voorbereide kennismaking van de twee in 2023 geboren jongen met alle groepsleden. Aan het eind van de zomer is het nog bestaande oudste deel van de dierentuin gesloten. Dit vogelverblijvencomplex dat naast het binnenverblijf van de mensapen ligt, was intern bekend onder de naam Fazanterie. Deze naam verwijst naar de fazantencollectie, die Johan Burgers tentoonstelde aan publiek. Een groot deel van de vissen, reptielen en vogels die hier zaten, zijn verhuisd naar ruimere en modernere verblijven van collega-dierentuinen of zijn hier gehuisvest achter de schermen. Een deel van de planten is verhuisd naar de Bush.

Safari

Op de Safari werd op 9 februari een giraffe geboren, die helaas niet geaccepteerd werd door het moederdier. We hebben dit jong met de fles grootgebracht met als mooi resultaat dat het nu in de kudde staat. Ook was er begin dit jaar een geboortegolf bij de waterbokken, nadat we eerder een nieuw bok in de kudde hadden geïntroduceerd. Verder is het fokmannetje van de breedlipneushoorns uitgeplaatst om elders nog voor nageslacht te kunnen zorgen (hierover leest u meer in deze ZieZoo).

Bush, Desert, Mangrove

De rode kardinaal in de Mangrove bleek iets te vaak vlinders te snacken en in de Desert werd de vogel te dominant naar andere vogels. Van deze vogelsoort hebben we dus afscheid genomen. Aan de andere kant zijn er aan de Bush en Desert ook weer nieuwe vogelsoorten

toegevoegd. Een opvallende nieuwe vogel is de zwarte gier in de Bush. Omdat deze gierensoort uitsluitend aas eet, zal hij de levende have in de Bush met rust laten. Een andere opvallende nieuwkomer is de reuzenheremietkreeft, een soort die wel 30 cm groot kan worden. Het dier dat in de Ocean te zien is bij de koraalduivels, is nog hooguit 20 cm groot. Wat plantennieuws betreft, zijn in 2024 alle passiflora's die wij hadden overgenomen van de Passiflorahoeve toen deze haar deuren sloot, herverdeeld onder collega botanische tuinen.

Rimba

Bij de lier- en zwijnsherten in de Rimba zijn er elk jaar jongen. Bijzonder was dit keer het bantengjong. Jaren geleden is onze fokstier naar Engeland gegaan en hadden we alleen nog een jong mannetje. Hij is nu volgroeid en heeft zich bewezen als nieuw fokmannetje.

Ocean

In de Ocean zijn in 2024 twee zwartpuntrifhaaien overleden, waarvan eentje het oudste dier was binnen de Europese collectie. Ocean-dieren waarvan we ook afscheid hebben genomen en die daarmee als soort uit de collectie zijn, zijn de egelvis, de sierlijke koraalduivel en de doopvontschelp. Ook de barracuda's maken geen onderdeel meer uit van onze collectie. De dieren waren zo groot geworden dat we niet zomaar nieuwe vissoorten konden toevoegen. Ze zijn als groep verhuisd naar Blijdorp. Aan de andere kant hebben er in de Ocean ook weer bijzondere geboortes plaatsgevonden. Zo zijn er twee epaulethaaien uit het ei gekomen en twee adelaarsrogen geboren. Maar het meest bijzondere was de jonge luipaardhaai. Na jarenlang onbevuchte eieren, was er in 2023 eindelijk een bevrucht ei. Het ei is achter

de schermen op 5 januari 2024 uitgekomen. Na ouderschapsonderzoek bleek het om een parthenogenetisch dier te gaan, ontwikkeld zonder genetisch materiaal van een vaderdier. Het jonge dier is momenteel te zien in de ondiepe lagune.

Educatie

Bij de uitvoering van onze rondleidingen, workshops en kinderprogramma's wordt het dierenpark enorm goed ondersteund door de Stichting Vrijwilligers van Burgers' Zoo. De dieren tuin verzorgt wel de theoretische opleiding van deze vrijwilligers. In 2024 hebben opleidingen plaatsgevonden over de module 'Rimba', de module 'Rondeleider worden', en er zijn vrijwilligers begonnen met de opleiding tot infotafelgids. Daarnaast is de groep jongeren als Juniorgidsen uitgebreid naar 12.

Bouwwerkzaamheden

In 2024 heeft een deel van ons park rondom het olifantenverblijf en de ingang van de Bush een mooie facelift gehad. Ons park ligt op geaccidenteerd terrein, hetgeen voor bezoekers een uitdaging kan zijn. Het pad tussen het olifantenbuitenverblijf en de parkeerplaats is daarom zodanig veranderd, dat de helling minder steil is geworden. Het buitenverblijf van de olifanten is daarbij ook nog eens groter geworden. Verder is er bij het binnenverblijf een ruimte gekomen waar bezoekers een kijkje kunnen nemen

in de olifantenbuitenverblijf. Maar het meest in het oog springend is de nieuwe speeltuin bij de ingang van de Bush, de Speelbeek. De speeltuin met veel wateraccenten is gebouwd op het talud van de Bush. Hierdoor kon er heel makkelijk een stromend beekje gerealiseerd worden. Naast de Speelbeek is een geheel nieuw toiletgebouw geplaatst in de sfeer van een Aziatisch huisje. Verder is dit jaar de toiletgroep bij de hoofdingang vernieuwd. De oude toiletten waren gedateerd en verouderd. Afgelopen maanden is ook begonnen met het leeghalen en demonteer van het vogelhuis (Fazanterie).

Duurzaamheid

Burgers' Zoo heeft jarenlang het gouden certificaat behaald van de Green Key, het internationale keurmerk voor duurzame bedrijven. 2024 heeft in het teken gestaan van de omzetting van het keurmerk de Green Key naar het keurmerk Duurzaam Gastvrij, dat zich specifiek richt op de vrijetijdsector. Ook binnen dit keurmerk ontvangen wij het certificaat Goud. Eén van de pijlers is energie. Naast de vele zonnepanelen en onze warmte-koudeopslag, zijn we dit jaar verdergegaan met het vervangen van de lampen boven het koraalrif naar LED en het verduurzamen van de pompen. Om te kijken wat we allemaal doen, verwijzen wij u naar onze site (burgerszoo.nl/duurzaamheid).

Evenementen

Groepen hebben in 2024 Burgers' Zoo ook weer goed weten te vinden, met als resultaat dat wij een heel mooi jaar hebben kunnen draaien.

Voor particulieren zijn wij sinds vorig jaar begonnen met het Pelikaanarrangement. Dit arrangement valt bij particulieren goed in de smaak, net als de kinderfeestjes. De thema's van de kinderfeestjes Haai en Vlinder bleven ook dit jaar weer onverminderd populair en wij hebben dan ook veel enthousiaste kinderen gezien in het Park Restaurant. Wij zijn dit jaar gestart met een nieuw arrangement, het Giraffenarrangement. Dit arrangement is niet zo enthousiast ontvangen als wij hadden verwacht en dus nemen wij dit voor 2025 nog een keer goed onder de loep.

Of het nou om een workshop, vergadering of congres ging.... Ook zakelijke organisaties hebben veel gebruik gemaakt van Safari Meeting Centre. Bijzondere congressen afgelopen jaar waren onder andere het jaarcongres van de Zoogdierverseniging en het Duitstalige Dierentuineducatoren Congres. Daarnaast zagen wij ook veel relaties terugkomen in 2024. Naast allerlei partijen die elk jaar in het Safari Meeting Centre hun congres organiseren, waren er ook een paar grote events. Stichting Future For Nature organiseerde in 2024 voor de zeventiende keer haar jaarlijkse Award-event, waarbij weer

drie geëngageerde natuurbeschermers ieder een geldprijs van 50.000 euro kregen uitgereikt. In het begin van het jaar stond het park nog vol met levensgrote IJstijd-dieren. Dit educatieve evenement was in 2023 begonnen en verlengd tot en met de voorjaarsvakantie. Eind februari zijn alle sculpturen uitgeleend aan andere AquaZoo in Leeuwarden. Het eerste weekend van juni stond weer in het teken van inheemse flora en fauna. Dit tweedaagse evenement, genaamd BuurNatuur, is een aantal jaren geleden ontwikkeld en is steeds weer een groot succes. Tijdens de zomervakantie konden bezoekers weer genieten van een musical, die dit keer in het teken stond van de internationale dierenruincampagne Vietnamazing. In deze Rimba-musical stond het zeer bedreigde schubdier centraal. Vanaf de herfstvakantie zijn nieuwe sculpturen te ontdekken in de dierentuin... allemaal levensgrote, mythische fabelwezens. Parallel aan de fabelwezens kunnen kinderen het verhaal van Dolfje Weerwolfje volgen. Zijn verhaal is te lezen op aparte borden, maar ook te beluisteren in een audiotour.

Bij alle evenementen is onze missie een belangrijk uitgangspunt. Onze gasten de verwonderlijke wereld van de natuur te laten beleven en ze daarmee te inspireren, is in 2024 ook zeker gelukt. Van rondleidingen, digi-tochten, themawandelingen en lezingen, meerdere afdelingen hebben zich allemaal ingezet om een event echt inspirerend en uniek te maken. Voor het idee: in 2024 zijn er 79 lezingen gehouden door vakspecialisten van Burgers' Zoo. De bijdragen die zakelijke gasten betalen voor deze lezingen gaan allemaal naar natuurbehoudsprojecten. De tevredenheid over de locatie, de service en de educatieve mogelijkheden zijn ook terug te zien in de prachtige reviews die wij hebben ontvangen op Meetingreview, met als eindcijfer een 9.4! Dit heeft ervoor gezorgd dat wij dit jaar tot nr. 1 XL-locatie van Gelderland zijn verkozen.

Onderzoek

Veel onderzoek vindt plaats in de Ocean. Zo hebben twee studenten kust- en zee-management (Van Hall Larenstein) gekeken naar de zwempatronen van vrijzwemmende haaien. Verder is er in 2024 ook genetisch onderzoek gedaan aan de verpleegsterhaai en de luipaardhaai. Dan zijn er enkele bijzondere onderzoeken, die in 2024 gecontinueerd zijn. Enkele voorbeelden zijn het onderzoek aan foraminiferen en deelname aan het World Coral Conservatory-project, waarbij we een reservepopulatie koralen kweken die de potentie hebben om weer in het wild uitgezet te worden. Bovendien zijn er ook onderzoeken die wij zelf initiëren en waarbij we hulp krijgen van ons

Een aantal soorten die nieuw in de collectie zijn opgenomen in 2024		locatie
-	Zwarte gier (<i>Coragyps atratus</i>)	Bush
-	Reuzenheremietkreeft (<i>Petrochirus diogenes</i>)	Ocean
-	Golfbalkoraal (<i>Favia fragum</i>)	Mangrove
-	Musduif (<i>Columbina passerina</i>)	Desert
-	Treursijs (<i>Spinus tristis</i>)	Desert
-	Zwart koraal (<i>Cirrhopathes</i>)	Ocean
-	Geelbruine koffervis (<i>Ostracion cubicus</i>)	Ocean

Een aantal soorten die uit de collectie zijn gegaan in 2024		locatie
-	Rode lynx (<i>Lynx rufus</i>)	Desert
-	Rode kardinaal (<i>Cardinalis cardinalis</i>)	Mangrove & Desert
-	Kea (<i>Nestor notabilis</i>)	Park
-	Zwartwitte lijstergaai (<i>Garrulax bicolor</i>)	Park
-	Blauwvleugelkookaburra (<i>Dacelo novaeguineae</i>)	Park
-	Grote barracuda (<i>Sphyaena barracuda</i>)	Ocean
-	Gestippelde egelvis (<i>Arothron meleagris</i>)	Ocean
-	Harlekijn-lipvis (<i>Choerodon fasciatus</i>)	Ocean
-	Sierlijke koraalduivel (<i>Pterois radiata</i>)	Ocean
-	Doopvontschelp (<i>Tridacna squamosa</i>)	Ocean

Opvallende transporten in 2024	
-	Grote barracuda's (<i>Sphyaena barracuda</i>) vertrokken
-	Breedlipneushoorn (<i>Ceratotherium simum</i>) vertrokken
-	Aziatische olifanten (<i>Elephas maximus</i>) binnen gekomen
-	Maleise beer (<i>Helarctos malayanus</i>) vertrokken
-	Rothschildgiraffen (<i>Giraffe camelopardalis rothschildi</i>) binnen gekomen
-	Cheeta (<i>Acinonyx jubatus</i>) ruil met Beekse Bergen, Hilvarenbeek
-	Capybara (<i>Hydrochoerus hydrochaeris</i>) binnen gekomen
-	Aardvarken (<i>Orycteropus afer</i>) binnen gekomen
-	Sri Lanka panter (<i>Panthera pardus kotiya</i>) binnen gekomen

Educatie: enkele getallen (t/m november 2024)		
-	Aantal educatieve vrijwilligers	> 260
-	Aantal uren gidseninzetten als infopunt of bij een infotafel	8500
-	Aantal geboekte rondleidingen	1361
-	Aantal kinderen in (11 verschillende) kidsclubs	113
-	Aantal kleuterprogramma's	4
-	Aantal juniorgidsen (die naast een ervaren gids meedraaien)	12
-	Aantal basisscholen die Burgers' Zoo hebben bezocht	> 170
-	Aantal VO scholen die Burgers' Zo hebben bezocht	204

Citizen Science Team. Dit team bestaat uit vrijwilligers die data verzamelen en verwerken. In 2024 waren dat de volgende onderzoeken: lik-gedrag van giraffen in de binnenstal, observaties wanneer wat bloeit in de Bush als toevoeging aan de bloeikalender, enquêtering van bezoekers aan het BuurNatuur-evenement en

identificatie van koralen. Tot slot heeft ook de redactie in 2024 een online enquête afgenomen om te achterhalen welke waardering lezers hebben voor de ZieZoo.

Tekst: Annemarie van Lierop

Foto's uit cameravallen - een uitgelezen kans

Al pakweg 35 jaar is Burgers' Zoo heel nauw betrokken bij een grootschalig habitatbeschermingsproject in Belize. Dankzij de financiële bijdragen van het Zwitserse vlinderpark Papiliorama en Burgers' Zoo wordt inmiddels een gebied van meer dan duizend keer de oppervlakte van ons Arnhems dierenpark beschermd. De rangers in het park doen elke dag hun best. Alleen zagen ze bijna nooit een (groot) dier. De dieren zijn schuw, hebben de aanwezigheid van mensen al heel snel in de gaten en maken zich tijdig uit de voeten. Jaren geleden werd voor het eerst een cameraval geplaatst en dat gaf een fantastisch resultaat: allerlei zoogdieren en loopvogels als hokko's werden op de foto vastgelegd. Deze foto's zijn echter veel meer dan motiverende kiekjes: ze kunnen de basis zijn voor nuttig onderzoek!

Veel om te bekijken

In het voorjaar van dit jaar arriveerde onderzoekster Carmen van der Valk van de opleiding International Forest and Nature Management te Velp in Belize. Voor haar scriptie ging ze ter plekke aan de slag met al de duizenden gegevens die in de jaren 2021 t/m 2023 zijn genoteerd. Want inmiddels zijn er 50 camera-stations in het gebied geplaatst, waarbij elk station uit twee camera's bestaat. Twee camera's? Ja, want als je op een wildwissel een jaguar van links en rechts fotografeert, dan heb je beide kanten van het dier op de foto. Door het unieke

vlekkenpatroon wordt zo de individuele identificatie mogelijk. Omdat jaguars een sleutelsoort voor het gebied zijn, vinden de medewerkers van de organisatie CSFI, die het gebied beheert, het interessant om de jaguars ook individueel te kunnen volgen. Maandelijks worden de fotokaarten gewisseld, op kantoor uitgelezen en in een overzicht genoteerd wanneer welke soort in welk stukje bos gezien is.

Analyse

Cameravallen werden de afgelopen jaren een stuk beter én een stuk goedkoper. Dan ligt de verleiding op de loer om er

veel van aan te schaffen. Maar wat kun je nu echt met de gegevens? Carmen richtte de focus van haar onderzoek op drie zoogdiersoorten: witlip-pekari's, jaguars en Midden-Amerikaanse tapirs. Ook concentreerde ze zich op de locaties binnen de corridor, een gebied dat sinds 2020 de al langer beschermde stukken bos met elkaar verbindt. Het bleek dat alle drie de soorten een sterke toename kenden in de drie jaar bestrijkende gegevensperiode. Jaguars en tapirs werden in 2023 pakweg drie keer zo vaak op de foto gezet als in 2021. Bij de witlip-pekari was de toename nog veel sterker, met ongeveer vijftien keer zoveel foto's. Verder lieten de foto's zien dat tapirs in bijna 90% van de gevallen 's nachts op stap waren, maar pekari's en jaguars enigszins verrassend in de meerderheid overdag.

Niet iedereen overall

Carmen keek ook in welke vegetatietype dieren voorkwamen. Generalisten, zoals de witsnuitneusbeer, ocelot, tapir, hokko en de grijze vos kwamen zowel in moerasig gebied, savanne, tropisch droogbos en altijd groen regenwoud voor. De jaguar daarentegen kwam alleen voor in twee habitattypes, waarbij hij bijna altijd in tropisch droogbos voor de camera verscheen. Op deze wijze kunnen cameravallen helpen om meer inzicht in de biodiversiteit en natuurbehoudswaarde van een beschermd gebied te krijgen.

Tekst: Constanze Mager

Een camerabeeld met een close-up van de Midden-Amerikaanse tapir.

Klik en lees alles wat je moet weten over de Fantastische Fabelwezens!

Fantastische Fabelwezens

Waar verhalen tot leven komen

Van zaterdag 12 oktober 2024 tot en met zondag 9 maart 2025 organiseren we een avontuurlijk evenement voor jong en oud! Overal in het park zijn ontzagwekkende fabelwezens te ontdekken: veel figuren bewegen en maken geluid. De kleurrijke fabelwezens zijn speciaal voor ons ontworpen en vertellen een spannend verhaal met diverse verwijzingen naar bestaande diersoorten.

Bekende fabelwezens

We hebben in nauw overleg tientallen bekende fabelwezens laten ontwerpen, vaak op 'levensgroot' formaat! Bezoekers bewonderen beroemde figuren als de draak, eenhoorn, centaur, zeemeermin, Minotaurus, feniks en bijvoorbeeld het monster van Loch Ness. Maar ook minder bekende fabelwezens als de mantichora, mandragora en boomnimfen komen voorbij. Vaak verwijzen deze wezens naar bestaande diersoorten en vormen zij de inspiratie voor talloze bijzondere verhalen uit culturen over de hele wereld.

Een spannend avontuur in 'Het Duistere Woud'!

Echte waaghalzen (vanaf ongeveer tien jaar) die wel van een beetje spanning houden, kunnen in het mysterieuze doolhof op zoek naar de Minotaurus. We hebben in 'Het Duistere Woud' op een speciale locatie in het park extra spannende wezens geplaatst. De ingang van dit

bos bevindt zich tussen de Safari en het gorillaverblijf. Ouders en kinderen kunnen zelf beslissen of ze deze extra figuren willen bekijken. Durf jij het aan en weet je weer veilig de uitgang van het doolhof te vinden?

Dolfje Weerwolfje-audiotour in samenwerking met Paul van Loon

Eén van de bekendste fabelwezens is natuurlijk de weerwolf! En wie is de populairste weerwolf van Nederland? Juist, Dolfje Weerwolfje! In samenwerking met de bekende kinderboekenschrijver Paul van Loon hebben we een bijzonder verhaal bedacht dat zich afspeelt in Burgers' Zoo. Dolfje Weerwolfje logeert 's nachts in ons park en beleeft een spannend avontuur dat hem langs diverse fabelwezens leidt. Jong en oud kunnen de audiotour van Dolfje Weerwolfje tijdens dit evenement volgen, zowel in het Nederlands als in het Duits.

En er is nog meer te doen!

Gezinnen kunnen met het fabelwezen-thema ook lekker educatief-actief aan de slag: je gaat op zoek met een speurkaart met alle wezens, graaft de schat van de draak op en je test jouw kennis met de beamer-quiz naast de uitgang van de Ocean. Daar in de buurt zijn op veel weekend- en vakantiedagen ook Burgers' gidsen met leuke infotafels. En in oktober zijn ook kindercolleges en familierondleidingen aan het thema gewijd.

Gratis voor abonneerders

Het evenement Fantastische Fabelwezens is bij de normale entreeprijs inbegrepen en voor abonneerders gratis te bezoeken.

Tekst: Bas Lukkenaer

FANTASTISCHE FABELWEZENS

MET LUISTERVERHAAL VAN:

WAAR VERHALEN TOT LEVEN KOMEN

Fantastische Fabelwezens: t/m 9 maart 2025

Verspreid door het dierenpark ontdek je levensgrote fabelwezens. Tot en met de voorjaarsvakantie zijn ze nog te bekijken! Leer waar deze mythische wezens vandaan komen en hoe de verhalen zijn ontstaan. Kom het beleven!

Kijk voor alle informatie op burgerszoo.nl/fabelwezens

KONINKLIJKE
BURGERS'ZOO

